

Llogaritë e Flukseve të Materialeve Mjedisore

Viti 2017

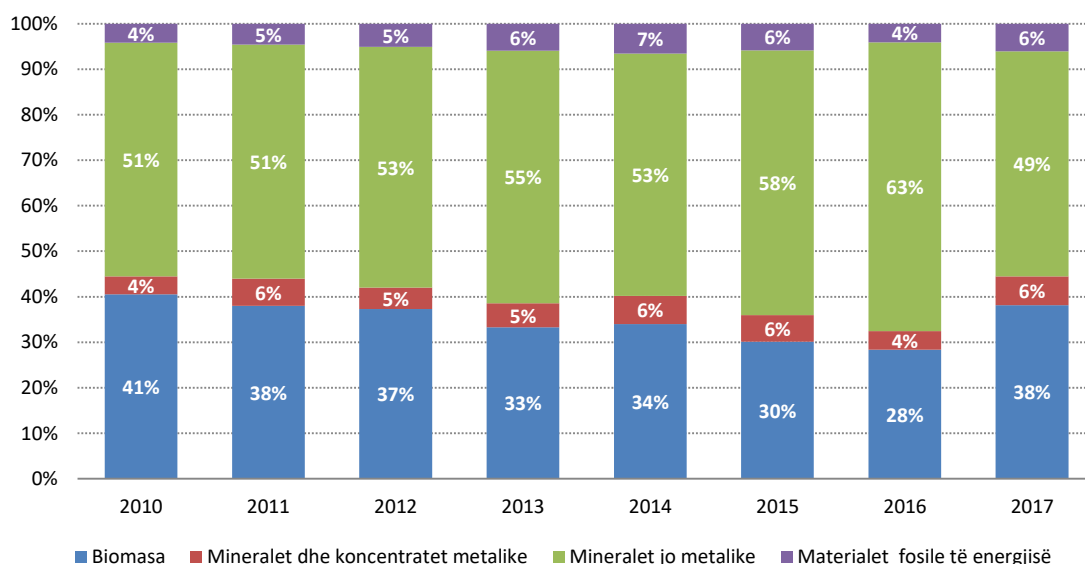
Tiranë, më 26 Prill 2019: Në vitin 2017, lënda e parë e nxjerrë nga burimet e brendshme natyrore, e cila përfaqëson sasinë totale të materialeve që përdoren direkt në ekonomi, është rreth 21.4 milionë ton, duke shënuar një rënie me 24,77 % krahasuar me vitin 2016. Struktura e burimeve të brendshme natyrore, tregon që produktet “minerale jo metalike” zënë rreth 49,46 %, “biomasa” 38,12 %, “mineralet metalike” 6,33 % dhe “materiale të energjisë fosile” me 6,09 %.

Tab. 1 Burimet e brendshme natyrore

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Biomasa	7.839,18	7.883,96	7.970,00	8.066,48	8.164,13
Mineralet dhe koncentratet metalike	1.243,79	1.436,88	1.528,71	1.180,02	1.356,78
Mineralet jo metalike	13.058,92	12.351,07	15.380,51	18.062,48	10.593,31
Materialet fosile të energjisë	1.395,00	1.515,23	1.546,46	1.161,15	1.304,88
Total	23.536,90	23.187,14	26.425,68	28.470,13	21.419,10

(mijë ton)

Fig.1 Struktura e burimeve të brendshme natyrore

Për publikim 26/04/2019

Shuma totale e importit të materialeve mjedisore në vitin 2017 ishte rreth 4.2 milionë ton, e cila krahasuar me vitin 2016 është 5,23 % më e lartë. Pjesën më të madhe e zënë produktet e “biomasës” me 1.378 mijë ton të shoqëruar nga “mineralet jo metalike” me 954,87 mijë ton. Më pas kemi produktet “mineralet dhe koncentratet metalike” me 829,91 mijë ton, “materialet fosile të energjisë” me 813,04 mijë ton dhe “produkte të tjera” ku përfshihen mbetjet e importuara me 302,18 mijë ton.

Tab. 2 Importet e materialeve mjedisore

(mijë ton)

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Biomasa	1.179,41	1.242,29	1.233,87	1.369,55	1.378,44
Mineralet dhe koncentratet metalike	668,87	782,80	816,90	752,43	829,91
Mineralet jo metalike	832,97	854,25	810,53	770,37	954,87
Materialet fosile të energjisë	984,13	872,13	818,00	891,12	813,04
Produkte të tjera dhe mbetje të importuara	275,02	276,58	266,42	282,17	302,18
Totali	3.940,39	4.028,05	3.945,72	4.065,64	4.278,44

Eksportet në vitin 2017 arritën një vlerë prej rreth 4 milionë ton, duke pësuar ulje me 0,28 % krahasuar me vitin 2016, ndikim më të madh në uljen e eksporteve në total e kanë dhënë “materialet fosile të energjisë” me 28,53 %. Rritje të eksporteve kanë sjellë “mineralet jo metalike” me 15,2 % dhe “biomasa” me rreth 11,44 %.

Tab. 3 Eksportet e materialeve mjedisore

(mijë ton)

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Biomasa	233,62	248,16	333,31	331,20	369,10
Mineralet dhe koncentratet metalike	1.531,23	1.525,61	1.345,15	1.242,14	1.262,56
Mineralet jo metalike	1.265,36	1.424,85	1.232,28	1.266,36	1.458,97
Materialet fosile të energjisë	1.291,83	1.225,92	1.205,87	997,20	712,63
Produkte të tjera dhe mbetje të eksportuara	98,13	108,62	127,50	122,16	144,68
Totali	4.420,18	4.533,16	4.244,10	3.959,04	3.947,94

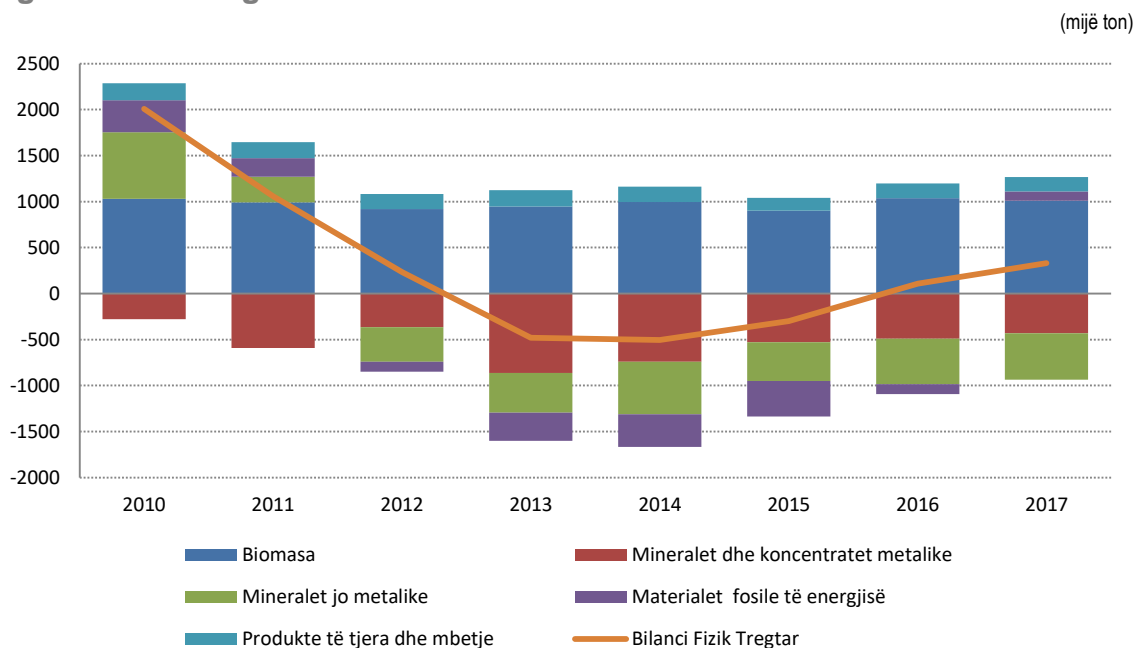
Bilanci fizik tregtar i cili tregon diferencën midis importeve dhe eksporteve për të gjithë kategoritë e materialeve mjedisore arriti vlerën e rreth 330 mijë ton për vitin 2017, duke pësuar rritje me 223,9 mijë ton krahasuar me vitin 2016 ku sasia e importuar e materialeve mjedisore ishte më e vogël se sasia e eksportuar. Produktet e “biomasës” dhe “materialeve fosile të energjisë”, përfshirë mbetjet kanë një bilanc pozitiv ndërsa produktet “mineralet jo metalike”, “mineralet dhe koncentratet metalike” kanë një bilanc negativ për vitin 2016.

Tab.4 Bilanci fizik tregtar

(mijë ton)

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Bilanci Fizik Tregtar	-479,78	-505,11	-298,38	106,60	330,50
Import	3.940,39	4.028,05	3.945,72	4.065,64	4.278,44
Export	4.420,18	4.533,16	4.244,10	3.959,04	3.947,94

Fig.2 Bilanci fizik tregtar

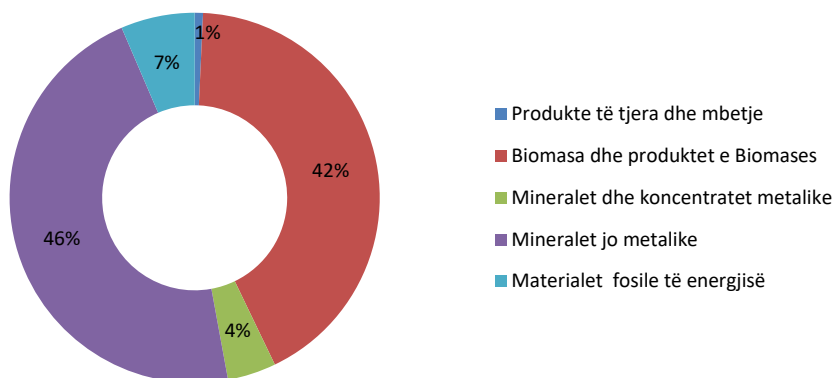
Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore mat sasinë totale vjetore të lëndëve të para që nxirren nga mjedisi, duke marrë në konsideratë dhe bilancin fizik tregtar. Në 2017 përdorimi i brendshëm arriti vlerën e rreth 21.7 milion ton, 23,89 % më pak krahasuar me vitin 2016. Sipas strukturës së tij shohim që pjesën më të madhe e zënë “mineralet jo metalike” me 46,39 %, më pas vijjnë produktet e “biomasës” me 42,18 %, “materiale fosile të energjisë” me 6,46 %, “mineralet dhe koncentratet metalike” me 4,25 % dhe “produkte të tjera” me 0,72 %.

Tab.5 Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore

(mijë ton)

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Biomasa	8.784,97	8.878,09	8.870,56	9.104,83	9.173,47
Mineralet dhe koncentratet metalike	381,43	694,07	1.000,46	690,31	924,13
Mineralet jo metalike	12.626,53	11.780,48	14.958,76	17.566,50	10.089,21
Materialet fosile të energjisë	1.087,29	1.161,44	1.158,59	1.055,08	1.405,29
Produkte të tjera dhe mbetje	176,89	167,96	138,92	160,01	157,50
Total	23.057,11	22.682,03	26.127,30	28.576,73	21.749,60

Fig.3 Struktura e përdorimit të brendshëm të materialeve mjedisore 2017

Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore në raport me popullsinë në vitin 2017 ishte rreth 7,57 ton, duke treguar një rënie me afërsisht 23,82 % krahasuar me vitin 2016, e cila kishte një vlerë rreth 9,94 ton.

Tab.6 Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore në raport me popullsinë

(ton / banorë)

Viti	2013	2014	2015	2016	2017
Biomasa	3,03	3,07	3,08	3,17	3,19
Mineralet dhe koncentratet metalike	0,13	0,24	0,35	0,24	0,32
Mineralet jo metalike	4,36	4,08	5,19	6,11	3,51
Materialet fosile të energjisë	0,38	0,40	0,40	0,37	0,49
Produkte të tjera dhe mbetje	0,06	0,06	0,05	0,06	0,05
Totali	7,96	7,85	9,07	9,94	7,57

Shënime metodologjike

Llogaritë e Flukseve të Materialeve Mjedisore është një nga modulet e Llogarive Ekonomike në Mjedis. Qëllimi i tyre është integrimi i informacionit mjedisor në një mënyrë koherente me sistemin qendror të Llogarive Kombëtare.

Llogaritë e flukseve të materialeve mjedisore ka për objekt kryesor të përshkruaj lidhjen midis ekonomisë vendase dhe mjedisit natyror. Ajo përfshin sasinë totale të burimeve natyrore dhe produkteve të përdorura në ekonomi, në mënyrë direkte në prodhimin dhe shpërndarjen e produkteve dhe shërbimeve, ose indirekt përmes nxjerrjes së materialeve të cilat do të përdoren për prodhim.

Këto të dhëna janë subjekt rishikimi. Për më shumë referohu: <http://www.instat.gov.al/al/rrethnesh/cilesia-statistikore.aspx/> Politika e revizionimit statistikor.

Disa nga kategoritë kryesore dhe indikatorët kryesorë të llogarive të flukseve të materialeve mjedisore janë:

Biomasa

Biomasa përfshin materialet organike jo fosile me origjinë biologjike. Sipas përkufizimeve të Llogarive të Flukseve të Materialeve Mjedisore, lënda e parë e nxjerrë nga burimet natyrore përfshin të gjithë produktet bujqësore, peshqit dhe kafshët e gjuetisë. Blegtoria dhe produktet blegtorale (si p.sh qumështi, mishi, vezët) nuk përfshihen në këtë kategori.

Mineralet metalike dhe mineralet jo metalike

Mineralet metalike dhe mineralet jo metalike të përpunuara dhe të pa përpunuara janë dy grupe kryesore në kategoritë e materialeve mjedisore, sipas përkufizimeve të Llogarive të Flukseve Materiale Mjedisore, që përbëhen nga prodhimet e minierave, industria e ndërtimit dhe mineralet industriale.

Materialet Fosile të Energjisë

Përfshijnë burimet e naftës dhe materialet e tjera fosile të energjisë që janë formuara në të kaluarën gjeologjike, nga biomasa. Ato përfshijnë lëndet e ngurta, lëngjet dhe gazet.

Lënda e parë e nxjerrë nga burimet natyrore

Lënda e parë e nxjerrë nga burimet natyrore përfshin sasinë vjetore të lëndëve të para (me përjashtim të ujit dhe ajrit) të nxjerra nga mjedisi natyror për t'u përdorur në ekonomi, për qëllime ekonomike.

Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore

Përdorimi i brendshëm i materialeve mjedisore mat shumën vjetore të lëndëve të para të nxjerra dhe të përdorura në ekonominë kombëtare, plus të gjitha importet fizike, minus të gjitha eksportet fizike.

Bilanci i Fizik Tregtar

Bilanci fizik tregtar është i barabartë me importet fizike minus eksportet fizike.

Burimi i të dhënave

Te dhënat e përdorura për Llogaritë e flukseve të Materialeve Mjedisore kanë burim të dhëna administrative të marra nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR), Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN), Instituti i Statistikave (INSTAT) etj.

Metodologjia e përdorur për llogaritjen e tyre është bërë në përputhje me rregulloren (BE) Nr 691/2011 mbi Llogaritë e Flukseve të Materialeve Mjedisore dhe manualeve të Eurostat.